

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 6 Kwietnia v. s. 1825 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest d. 28 marca.

Przez najwyższy dyplomata, pod dniem 12 marca, wice-admirał *fon Moller* iszy, udarowany brylantowanemi znakami, orderu ś. *Alexandra Newskiego*.

Przez najwyższy dyplomata pod dniem 13 marca, rzeczywisty radca stanu, *Wronczenko*, mianowany kawalerem orderu ś. *Anny* iszey klasy.

CESARZ JEGOMOŚĆ raczył Hrabiego *Matuszewicza*, rzeczywistego radcę stanu, należącego do ministerium stosunków zewnętrznych, ozdobić orderem ś. *Włodzimierza* 2giej klasy.

Baron *Sacken*, radca kolegiálny, do tegoż ministerium należący, wyniesiony na radcę stanu.

Przez najwyższe Ukazy J. C. M. do Rządzącego Senatu wydane:

D. 25 lutego. Dyrektor głównego rzędu kompanii rossyjsko-amerykańskiej, kupiec moskiewski, Jan *Prokofjew*, mianowany radcą handlowym.

D. 10 marca. Radca kolegiálny, *Szamszew*, przeznaczony na radcę młodszego w ekspedycji państwa do rewizji rachunków.

Przez najwyższe Ukazy J. C. M. do kapituły orderów rossyjskich:

D. 13 marca. Radcy izby skarbowej moskiewskiej: radca dworu *Woskreszeński* i radca honorowy *Trebinow*; podskarbi gubernialny radca honorowy *Kindiakow* i radca honorowy *Mniow*, dozorca poborów trunkowych, mianowani kawalerami orderu ś. *Anny* 2giej klasy, a ostatni ś. *Włodzimierza* 4tej klasy.

D. 14 marca. W nagrodę gorliwej służby należących do dworu JEGO CESARSKIEGO WYSOKOŚCI CESARZEWICZA I WIELKIEGO XIĄŻĘCIA, KONSTANTEGO PAWEŁOWICZA, mianowani kawalerami: radca honorowy *Łomian* 1giej klasy *Dietlow*, orderu ś. *Włodzimierza* 4tej klasy, a radca honorowy *Tarasow*, orderu ś. *Anny* 3ciej klasy; tegoż dworu podkoniuszy rangi 7mej klasy, *Sobolew*, orderu ś. *Włodzimierza* 4tej klasy.

Tęże daty. Urzędnik pocztamtu sankt-petersburskiego, radca honorowy, *Lichaczew*, mianowany kawalerem orderu ś. *Anny* 3ciej klasy.

W porcie wyspy *Oesel*, niedaleko *Arensburga*, w dobrach *Rotsekiüll*, znaleziono muł, który jest zbiorem węgli, żelaza i siarki. Radcy kolegiálnemu, *Grindel*, medykwowi powiatowemu, polecono uczynić jego rozbiór, którego wypadki mają być wkrótce ogłoszone.

Stosownie do potwierdzonego przełożenia Ministra skarbu, d. 21 marca, w sobotę, otwarty został komitet naukowy górniczy, którego głównym celem ma być wydawanie *Dziennika Górniczego*, obejmować mającego: mineralogiją, chemiją, górnictwo, zakłady górnicze, roboty menniczne, roboty solne, bibliografię górniczą i solną, urządzenia górnicze i solne, biografije, nekrologię i doniesienia różne, do górnictwa i soli należące. Zacznie ten dziennik wychodzić od dnia 1 lipca, co miesiąc wyjdzie numer z 8miu do 10ciu arkuszy, z tablicami i rysunkami. Monarcha z sumy departamentu górniczego na początkowe wydatki tego przedsięwzięcia, pozwolił użyć 10,000 rubli, które stanowiąc bę-

dą kapitał obrótowy korpitetu, i nadto rozkazał corok na ten przedmiot wypłacać komitetowi po 5000 rubli.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 8 kwietnia:

(z Kurjera Warszawskiego.)

Wczora jako w wielki piątek podług starego kalendarza, licznie odwiedzano Cerkwie obrządku greckiego. U xx. *Bazylianów* stosowna muzyka przez amatorów wykonana była.

Wieczór wczorayszy nader pogodny, dozwolił mieszkańcom stolicy licznie zgromadzić się do cerkwi obrządku greckiego, w których odbywało się nabożeństwo. O północy w kaplicy zamkowej w obec Dostojnych osób, odbyło się nabożeństwo rezurekcyi.

Onegdaj po odbytem wielko-piątkowem nabożeństwie, podług obrządku kościoła greckiego, jeden z tutejszych mieszkańców tegoż wyznania, udał się do ratusza na *Grzybowie*, i wywiadywał się o osobach, tam osadzonych w więzieniu za długie. Oplacił natychmiast pewną sumę za rzemieślnika, oycę rodziny, który uiszczyć się nie był w stanie. Piękny przykład ooty chrześcijańskiej.

JW. Jenerał *D'Auvray*, przybył z *Białegostoku* do *Warszawy*.

Kancelarya Sekretaryatu Stenu Królest. Pols. wczora przybyła do *Warszawy* z *Petersburga*.

Wkrótce w kościele ś. *Krzyża* w *Warszawie*, będzie wzniesiony pomnik dla ś. p. *Stanisława Hrabiego Małachowskiego* czoł godnego Prezesa Senatu. Już są przywiezione główne części tego pomnika, robione z marmuru w *Rzymie*, przez jednego z uczniów sławnego *Kanowy*.

— Dnia 9. —

(z Gazety Warszawskiej.)

Dyrekcya Jeneralna Dróg i Mostów.

Uwielamniając Szanowną Publiczność, iż w tych dniach odbite zostaną dwa medale, na pamiątkę ukończenia budowy traktu *Brzesko-Litewskiego*, z których jeden z napisem łacińskim wielkości rubla, drugi z napisem polskim wielkości pięciozłotówki. Wzywa chęć nabycia takowych mające osoby, aby swe żądania w tej mierze (z wyszczególnieniem kruszcu, w jakim te sobie mieć zyczą) do bióra dyrekcyi jeneralnej nadesłać raczyły, później bowiem, gdy tylko stosowna do tychże żądań ilość sztuk odbita będzie, mogłyby w ich nabyciu doznać trudności.

Oprócz wymienionych tu medali, dla zachowania pamiątki budowy tegoż traktu, postawione będą pomniki żelazne pod *Grochowem* i *Terespołem*, w fundamenta których, wypadaloby stosownie do zwyczaju zamurować różne medale narodowe dzisiejszej epoki; osoby, któreby takowe przed 20 b.m. w tym celu nadesłać raczyły, ułatwiłyby znacznie trudności, w uformowaniu podobnego zbioru zachodzące.

W *Warszawie* d. 6 kwietnia 1825.

Dyrektor Jeneralny, *Christiani*.

Sekretarz Jeneralny, *Myszkowski*.

— Dnia 11. —

N. Pan raczył łaskawie przyjąć złożony Mu od dyrektora ogrodu botanicznego profesora *Szu-*

berta spis roślin ogrodu botanicznego, i w dowód zdówolenia, przesłać autorowi pierścień brylantowy wartości 1.000 rubli.

— Dnia 5 b.m. w nocy zszedł z tego świata w dobrach dziedzicznych Święte, w obwodzie kujawskim, w 75 roku życia, ś. p. x. Felix Łukasz Lewiński, biskup podlaski, Senator Królestwa, kawaler, orderu ś. Stanisława 1 klasy.

— Pan Orłowski ukończył właśnie w Petersburgu głowę Chrystusa Pana, w stylu greckim, w kształcie podłużnego ośmio-boku. Talent tego artysty jest zanadto znany, aby nowy ten płód jego ryłca jakich zalet wymagał. (M.)

W W. Xięztwie Poznańskiem ustana sądy pokoju.

Czytaliśmy niedawno w *Kuryerze* o zegarze zrobionym w Niemczech, który ma pokazywać sekundy, minuty, godziny, dni, miesiące i lata. W późniejszym zaś numerze pisma tegoż, opisany był plan podobnego zegaru, zrobiony w Warszawie. Z tego powodu donoszę, że zegar astronomiczno-gabinetowy wielu własnościami przywyższający obydwa wspomniane, znajduje się w Warszawie blisko już od lat 40. Wskazuje on sekundy, minuty i godziny; następnie dni w tygodniu, dni w miesiącu, miesiące, lata a razem i wiek; kalendarz ten reguluje się raz w sto lat, w ciągu których zegar sam przesuwając wszystkie odmiany nierównych ilości dni każdego miesiąca, w ciągu każdego roku, a nawet przypadające co cztery lata dni 29 w miesiącu lutym. Po upłynieniu zaś każdych 100 lat, skazówkę jedną przesunąć potrzeba na następującą liczbę, a tak nie dotykając się więcej, cały kalendarz na następujący wiek zostanie zregulowany. Prócz tego bije godziny i kwadransy, a co większa, że nakręca się raz na rok. Nadto, zegar ten ma dwa globy, ziemski i niebieski, które odbywają ruch swój kierunkiem ruchu zegarowego. Glob ziemski odbywa obrót dzienny około swej osi, os zaś ziemski odbywa bieg roczny, a ekliptyka (to jest droga ziemski) przecinając poziom na której umieszczona jest gwiazda, oznaczająca słońce, ta odbywając ruch także roczny, wskazuje położenie słońca każdego dnia w ciągu całego roku na ekliptyce. Glob zaś niebieski opatrzone płaszczyną poziomą, którą nastawiać można podług stopni szerokości geograficznej, odbywa stosownie do obrotu kuli ziemskiej obrót dzienny około swej osi, os zaś globu odbywa bieg roczny. Obrótem dziennym okazuje nam położenie gwiazd na niebie nad poziomem, na którym się znajdujemy; bieg zaś roczny okazuje znak niebieski, w którym ziemia, stosownie do położenia swego, w biegu swym rocznym ze stanowiskiem naszym się znajduje. Nadto jest gwiazda, odbywająca bieg planetarny około globu, oznaczająca bieg księżyca około ziemi; a na wierzchołu całego globu osobny mechanizm okazuje odmiany światła księżycowego. Owoż widzimy jak sztuka rzadka i do tego pięknej roboty i dobrego układu w mechanice, znajduje się oddawna w naszej stolicy. Zegar ten jest do sprzedania, Osoby żyjące go nabyć, widzieć go mogą pod liczbą 425 przy ulicy *Krakowskie Przedmieście*, niedaleko poczty na pierwszym piętrze. K.

Pochwały naszych utalentowanych rodaków, wirtuozów muzycznych, napełniają dzienniki zagraniczne. *Lipiński* niedawno zachwycił słuchaczy w *Kijowie*, *Pani Szymanowska* w stolicach pięknej krainy włoskiej słuchaną była z uwielbieniem; *Pani Kornegę* coraz bardziej jest chwalaną w *Paryżu*; a w kilku głównych miastach niemieckich zadziwiał amatorów i znawców rzadki talent *Pana Felixa Horeckiego*, uznanego za najsławniejszego z tegoczesnych gitarzystów; wkrótce on da się słyszeć w *Paryżu*.

Szkółka śpiewu konserwatorium muzycznego w Warszawie, przez B. Asioli, przyjęta do nauki w klassach elementarnych, wyszła z litografii A. Brzeziny. Cena zł. 5.

Nasz ulubiony komedyo-pisarz *Alexan. Hrabia Fredro*, zajęty jest teraz pisaniem nowej komedyi pod tytułem *Idealizm i Realizm*.

Może jeszcze niewydarzyło się u nas, aby kłó-

tnia powstała z *Kalamburą*. Pewny jegomość zapytał swego przyjaciela „czy byłeś na sroce złodzieju?” to jest na nowo ulubionej operze, mającej tytuł sroka złodziey; ów przyjaciel nieuczęszczający na widowiska sceniczne i niewiedzący o tej operze, ten wyraz, złodzieju, uznał za jakąś przymówkę; powstała kłótnia, która, ledwo ukończoną została przez wytłumaczenie, że zapytanie było wcale nieurazające.

GALICJA I LODOMERYA.

Lwów dnia 30 marca.

(z *Gazety Warszawskiej*).

N. Pan najwyższą uchwałą swoją z d. 4 lutego r. b. w miejsce zmarłego w dniu 24 kwietnia r. z. biskupa łacińskiego przemyskiego, *Antoniego Gołaszewskiego*, raczył najłaskawiej mianować biskupem przemyskim łacińskim ur. *JXiędza Jana Potockiego*, dotychczasowego proboszcza w *Stanisławowie*, kanonika honorowego lwowskiej metropolitalnej kapituły, doktora teologii i kawalera Cesarsko-Austryackiego orderu *Leopolda*.

FRANCYA

Paryż dnia 26 marca.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Słychać, iż *Xiążęta Sascy Fryderyk i Jan*, bracia *Królowej Hiszpańskiej*, znajdować się będą na koronacji Monarchy naszego w *Rheims*, a ztamtąd udadzą się do *Paryża*, gdzie zaocekają na powrót oycy swego z Hiszpanii.

Składka, zebrana w departamencie *Meurthe*, na wzniesienie pomnika *Królowi Stanisławowi Leszczyńskiemu*, wynosi dotąd 43 600 franków.

Słychać o zwinięciu 6 półków strzelców konnych, a natomiast utworzeniu nowego półku karabinierów i kirysierów, oraz dwóch półków dragonów. Rząd kazał kupić w Xięztwie *Holsztyńskiem* znaczną liczbę koni dla ciężkiej jazdy.

Pan Ternaux jest na czele utworzonego tu towarzystwa dla wsparcia greków, które składa się z 19 członków, a między nimi są: *Xiążęta Fitz-James, Dalberg, Choiseul, PP. Chateaubriand, Larochefoucault, Liancourt*, bankierowie *Lafitte i Delessert*, oraz *Baron Stael*. Zebrali już wiele dobrowolnych składek *Pano Ternaux, Liancourt, Delessert, Dalberg, Eynard i Lafitte* obowiązali się dawać rocznie po 1000 franków przez lat 5. Kto przyrzeka dawać rocznie najmniej 50 franków, jest członkiem towarzystwa.

Minister spraw wewnętrznych wydał urządzenie względem wyścigów konnych. Odbywać się będą w miastach: *Paryżu, Lepin, St Brieux, Straßburgu, Limoges, Aurillac, Bordeaux i Tarbes*. Nagrody będą rozmaite. W *Paryżu* pierwsza nagroda ma wynosić 6000 franków, druga 5000; w *Bordeaux* 3500; a w innych miastach od 2000 do 1200 franków.

— Dnia 28 marca —

(z *Kuryera Warszawskiego*).

W Izbie Deputowanych trwają teraz rozprawy nad projektem o zmniejszeniu wieczystych prowizyi.

Pamiętniki *Pani Żanli (Genlis)* nowo wyszły z druku, tak są choiwie czytane w *Paryżu*, że już drukuje się trzecie ich wydanie. Ta autorka ma teraz lat 80.

Krótko przed śmiercią żądał *Papavoin*, kołtów, a posiliwszy się przystąpił do spowiedzi; poczem powtórnie prosił sędziów, aby zapisali w aktach, iż zabójstwo popełnił z pomieszczenia zmysłów. Gdy zdjęto z niego żelaza, którym był opasany, przyniesiono mu suknię, w której popełnił zabójstwo; *Papavoin* w tej chwili zapytał się dozorczy: czy jego chustka znajduje się w kieszeni. Przy wsiedzeniu na wóz, żądał koniecznie, aby duchowny miał pierwszeństwo, nie mniej na rusztowaniu był przytomny i spokojny.

P. Gulmini pierwszy tenorysta we Włoszech, mistrz kapeli *Papieża Benedykta XIV*, zakończył teraz życie, mając lat 138. Utrzymują, iż był pierwszym z artystów muzycznych, który tego doszedł wieku.

Jenerałowie hiszpańscy, *Kwesada* i *Kastannos* ozdobieni zostali wielkimi krzyżami legii honorowej.

Król Hiszpański z całym dworem dnia 6 b. m. wyjechał do *Aranjuez*.

P. *Ugarte* został mianowany pełnomocnym posłem hiszpańskim przy Królu Sardyńskim.

Pewny majętny cudzoziemiec przedsięwziął dawać ucztę zupełnie w takim sposobie, jak bywały biesiady u dawnych rzymian; z tego powodu jeden z dzienników umieścił opis uczt takowych: „Gdy dawano ucztę w *Rzymie*, najpierwszem staraniem było, obrać kogo przez los Królem biesiady, któryby rozstrząsał spory zachodzące w czasie uczt. Rozdawano potem gościom spis potraw które miano dawać. Dawano czasem całego dzika; nadzianego inną mniejszą jaką sztuką zwierzęcą, w której znów była mniejsza i tak daley, iż ostatnia nie była większą nad jaje. Był to za zwyczaj słowik, który uchodził za największy specyał, dawano go tylko na wielkie biesiady. Nie przykrywano nigdy stołów obrusami, ścierano je tylko gąbką wilgotną, przy końcu każdego dania. Podczas tej uczt niewolnicy oganiali muchy. Każdy gość nigdy nieomieszkiał przynieść z sobą serwetę, aby w nią zabrał co smacznego do domu; dla tego też dwarazy więcej bywało jedzenia, aniżeli zaproszonych osób.

Liczni przyjaciele i muza francuzka, oplakując stratę Pani *Dufresnoy*, aktorki, jednej z kobiet najsławniejszych w naszym czasie, której znany talent w niczem nieustępował tak bardzo zachwalonej panny *Duszenoa*.

Dziennik *Mód* umieścił co następuje: „Ciekawość często bywa szkodliwą: niedawno młoda panna, wzięwszy flakonik, powąchała essencyi, którą się nakrapia głowa, ażeby rosły włosy, i od tej chwili panna ma ogromne włosy.”

Gdy w *Bruzelli* czytano dekret w sądzie *Appel*: skazujący P. *Tryest* za lichwiarstwo, na dwóletnie więzienie, mało on okazał waruszenia, lecz gdy dodano w dekreście, że, prócz więzienia, ma wypłacić 10,000 zł. pol., tak się przeraził, jakby piorun w niego uderzył.

Aby widzieć zgon *Papavoina*, zgromadziła się prawie czwarta część ludności *Paryża*.

— Dnia 30. —

(z *Gazety Börsen Halle*).

We 24 Nrze *Dzienniku Praw*, który wczoraj tu wyszedł, są trzy królewskie urządzenia z dnia 24 lutego, tyjące się nowego układu i organizacji całej francuzkiej piechoty, jazdy i królewskiego korpusu artyleryi. Pomnożenie wojska ma powoli następować, stosownie do zezwolonych praw w budżecie, również i zmniejszenie jego w stosunku do zachodzącej śmiertelności.

Na rozkaz Króla mianowano dwie kommisye: jedna ze znawców, druga z kupców; dla okazania, pierwsza możliwości, druga uskutecznienia spławu na *Sekwanie*, okrętami do *Paryża*; czego podjęła się kompania (dawniej złożona z anglików, teraz z francuzów), mająca kapitału 200 milionów i daje 300,000 fr. na koszt przyjęcia, które kompania za potwierdzeniem opłaci.

Zawczora Xiążę *Metternich* był na obiedzie dyplomatycznym u Hrabiego *Pozzo di Borgo*, danym z okoliczności pamiątki wstąpienia na tron CESARZA JEGOMOŚCI Wszech Rosyi.

Gazeta J. des Debats donosi: „Przerażeni jesteśmy mnóstwem listów, odbieranych co dzień przeciwko P. *Villèle*, których, chociaż są podpisane, drukować nie chcemy. Na co się przydadzą, ugtyzki, gdzie dosyć jest czynów do sądzenia o rzęczy.

Gazeta Aristarque donosi z Hiszpanii: „Dowiedujemy się, że ministerium francuzkie gotowe jest, uznać niepodległość południowo-amerykańskich krajów, a nasz rząd (hiszpański), stosownie do tego, wydał rozkazy do swych agentów w *Londonie* i *Paryżu*, ażeby przyspieszyli zawarcie pożyczki, aby mógł być w stanie, zapłacenia długu francuzkiemu rządowi, iżby ten karał wnet wytać wojsku z całego półwyspu.

Do rządu hiszpańskiego mnóstwo jest teraz dopomnień, o wynagrodzenie za domy i lasy, które francuzi kazali znieść i wyciąć około fortyfikacyi kadyxskich.

Wczora przybył do *Marsylii*, na fregacie naszej poseł tunetański, *Said-Mahomed*.

Dzisieysza gazeta *Etoile* zbija wszystkie krążące pogłoski o wojnie.

Anglicy sprowadzają do *Gibraltaru* wiele artykułów żywności i amunicyi.

Papież d. 21 mianował Kardynałem, Wielkiego Jalmużnika Francyi, Xiążęcia *Croi*.

Papiery skarbowe spadają, z przyczyny pogłosek o wojnie i innych, np. wolności druku.

Gazeta J. de Paris wyraża: „Jedna z dzisiejszych gazet odnawia bajeczkę o związku włoskim, który Cesarz Austriacki chce utworzyć pod swą opieką. Jeżeli dobrze świadomi jesteśmy rzeczy, tedy ta wiadomość wylęła się w głowach gazeciarzy, i niema żadnej zasady, ani rzeczywistości.”

ANGLIA.

London dnia 22 marca.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Towarzystwo katolików w *Dublinie* odprawiło d. 18 b. m. ostatnie zgromadzenie. Przewodniczył pólkownik *Butler*; zebrało się mnóstwo słuchaczy. Wspomniany pólkownik przeczytał długi list od Pana *O'Connel*, pisany z *Londonu* d. 16 b. m., a na wniosek Pana *del'Estrange*, uchwalilo towarzystwo, aby podziękować wszystkim wydawcom gazet, którzy bronili sprawy katolików. Po trzykrotnym okrzyku: *Niech żyje Irlandya!* rozeszło się zgromadzenie jak nayspokojniey.

Katolickie seminaryum w Irlandyi ma teraz 250 uczniów i 10 professorów; każdy uczeń dostaje rocznie 25 funtów szterlingów (1000 zł. pol.) na swoje utrzymanie. Wydatki na to seminaryum wynoszą tego roku 12,144 funtów szterl. (485 760 zł. pol.), do czego rząd przykłada się w ilości 9674 funtów szterl. (386 960 zł. pol.).

Wychodząca w *Worcester* gazeta umieściła następujący artykuł: „Twierdzą powszechnie, iż ministrowie nie zezwolą na zniesienie podatków stałych, lecz na krótki czas przed zamknięciem parlamentu sami je zniosą, aby w tym krytycznym stanie *John Bull* (naród angielski) weselszego nabrał humoru.” Na to gazeta *Times* odzywa się: „Czy tak chytry plan może się zgadzać z otwartym charakterem kanclerza izby skarbowey?”

Pan *Hume*, członek Parlamentu, obrany został na ten rok rektorem uniwersytetu w *Aberdeen*.

Postanowiono zwołać milicję na początku maja, aby przez 28 dni ćwiczyły się w obrótach wojskowych.

Okręt *Norval* wypłynął z *Greenock* do *Buenos-Ayres*. Są na nim włosianie i rzemieślnicy, którzy chcą osieść przy brzegu rzeki *Laplata* o 26 mil (niemieckich) od *Buenos-Ayres*.

Przy końcu sierpnia umarł w *Madras* w 32 gim roku życia swego Pan *Alfred Duvaucel*, którego w roku 1817 instytut francuzki wysłał tam, jako członka swego z wydziału historii naturalnej. Służył on dawniej w wojsku francuzkiem, i był adiutantem jenerała *Carnot* podczas oblężenia *Antwerpii*; gdzie od wspomnianego jenerała otrzymał krzyż legii honorowej. Naukowe jego prace w Indjach ściągały się szczególnie do *Sumatry*, *Bengalu*, *Sylhet* i *Oude*.

Dnia 1 stycznia zebrał się powszechny kongres Zjednoczonych Stanów meksykańskich w *Mexyku*. Prezydent *Victoria* miał długą mowę, w której wystawił nienaylepszy stan skarbu; oświadczył jednak, iż przez wielkie natężenia, potęgę lądową i morską przyodziano, uzbrojono, a nawet powiększono, tudzież zaległości żołnierzom wypłacono. Wspomniał oraz, iż rząd stara się uchylić rozmaite nadużycia. Tegoż dnia rozpoczęły się obrady kongressu.

HISZPANIA.
Madryt d. 15 marca.
(z *Gazety Warszawskiej*).

Xiążę Saski *Maxymilian* ma dnia 2 przyszłego miesiąca wyjechać ztąd przez Katalonię do Francji.

Kapituły duchowne usiłują zebrać 25 milionów realów, na uzbrojenie gwardji królewskiej. Niektóre z nich okazują taką gorliwość, iż zaciągają pożyczkę na uzupełnienie przypadającej na nie ilości pieniędzy, aby wypłata do skarbu nie doznawała zwłoki.

W *Wittoryi* znaleziono w nocy przybitą odezwę z napisem: *Precz z Francuzami! Niech żyją Anglicy!*

Młody *Murat* siedzi jeszcze w więzieniu.

Don Mariano Tameiro, któremu polecono sprawdzić statystyczny stan prowincji *Estremadury*, donosił, iż odkrył obfite kopalnie złota i srebra. Odkrycie to jest bardzo dogodne w chwili zatargów z osadami naszymi. Słychać, iż pewny hiszpan, zamieszkały w *Paryżu*, wyjedzie do *Londonu*, w celu zachęcenia kupców do nabycia tych kopalni.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Wyszło tu pismko, w którym autor bez żadnej ogródki dowodzi, że podbicie Portugalii jest nieodzownie potrzebnem.

Tutejsza gazeta rządowa, donosi pod artykułem: „*Niech żyje Król*” o wielkiem zwycięstwie, które rojalści d. 17 września w *Peru* nad *Boliwarem* odnieść mieli. Te wiadomości są datowane z *Puerto Ricco* pod d. 21 stycznia r. b.

TURCYA.
Stambuł dnia 4 marca.
(z *Gazety Warszawskiej*).

Lubo stan stolicy tutejszej jest spokojniejszy, niż się po wiadomych ostatnich wypadkach spodziewano, jednakże wzburzenie umysłów Janczarów trwa ciągle i czyni obawę. Cztery nayburzliwsze orły (kompanie) janczarów odebrały rozkaz udania się do *Tessalii* przeciwko grekom; lecz okazały opór, oświadczając, iż póty nie będą posłuszni, póki im nie dadzą głów trzech ministrów Wielkiego Sultana. Wielki wezyr i Aga basza w *Bujukdera* starają się, aby spokojność nie była przerwana. Stracono kilku buntowników.

Nie ustają tu przysposobienia do następnej kampanii. Ze *Smyrny* nadeszło kilka oddziałów wojska, przeznaczonych do służby morskiej, i obiecano im nadzwyczajną płacę.

Od granic *Tureckich* d. 16 marca.
(z *teyże gazety*).

Wojsko tureckie, które na wiosnę ma działać w *Morei*, wynosić będzie 50.000 głów. Dobre porozumienie między *Persją* i *Portą* jest tak dalece przywróconem, iż wojsko tureckie ciągnie od granic ku *Bagdadowi*, i ma się zebrać w *Azji* mniejszej, a potem działać przeciwko grekom.

— Dnia 10 kwietnia —
(z *Kuryera Warszawskiego*).

Miedzy *Persją* a *Portą* wróciło dobre porozumienie. *Persya* ma usunąć swoje wojska od granic *Bagdadu*, i zbierze w małej *Azji*, aby wzmocnić armią turecką idącą przeciw grekom.

Nowa pożyczka dla greków przyszła istotnie do skutku, a każda sztuka nowych pieniędzy, ma wartość piasra hiszpańskiego, jednak wybity stępel różni się od wszystkich innych pieniędzy; na jednej stronie wyobrażona jest *Grecya*, a na drugiej kłosa, winogrona i gałązka oliwna.

W *Smirnie* odbył się tegoroczny Karnawał *Katolików* i *Greków* bardzo spokojnie i wesoło, ostatnie kassyna były bardzo świetne i liczne; amatorowie tamecznego teatru dali trajedyę *Metastazy-*

usza, pod tytułem *Artaxerxes*, i komedyę *Goldoniego Mleczarka*; wczasie postu wszystkie zabawy ustały.

NIEMCY.
Auszpur d. 29 marca.
(z *Gaz. Jour. de Francf.*).

Wyjątek z gazety powszechny. *Triest* d. 20 marca: „Donoszą z *Zante* pod datą d. 9 b. m., iż podług oświadczenia kapitana tureckiego, należącego do floty tureckiej, która zapędzona była burzą do portu *Zantejskiego*, 20 statków egipskich weszło do *Koron* i *Modon*, z artykułami żywności i amunicji.

Podług ostatnich gazet greckich, *Kolokotroni* z trudnością łaskę otrzyma: lubo się dobrowolnie poddał.

Na posiedzeniu Związku niemieckiego, *P. Pfefel*, minister bawarski, w imieniu kommissji uczynił raport na prośbę *Göthego*, ministra stanu Wielkiego Xięstwa *Weymarskiego*, o nadanie mu, postanowieniem Związku niemieckiego, przywileju bezpłatnego na sporządzenie nowej zupełnej edycji dzieł jego i udzielenie mu swej opieki do ich przedrukowania we wszystkich krajach Związku niemieckiego; na co się członkowie seymu zgodzili, mając wstawić się do swych rządów. Zezwolenie to już nastąpiło przez poselstwa hannowerskie, badenńskie, wielkiego xięstwa heskiego, brunswickiego i naussauskiego.

Od brzegów *Menu* d. 30 marca.
(z *Gazety Warszawskiej*).

List z *Moguncji*, umieszczony w gazecie auszpurskiej, donosi, iż nędza zniewala coraz więcej mieszkańców Wielkiego Xięstwa *Hesko-Darmstadzkiego* do opuszczania owozyny. W jednej tamecznej prowincji 10 000 osób myśli wynieść się do *Ameryki*, a w drugiej, która do nayżyźniejszych okolic niemieckich należy, 100 rodzin chce udać się do *Hamburga*, a ztamtąd popłynąć do *Brezylji*. Jest atoli nadzieja, iż rozsądne przełożenia odwołą od tego zamysłu.

Stany hannowerskie przesłały d. 21 b. m. pismo Xiążęcia *Cambridge*, dziękując mu za usiłowania i ofiary, dla wsparcia dotkniętych powodzią. Xiążę odpowiedział d. 25 b. m. w uprzejmych wyrazach na to pismo.

Z rozkazu Xiążęcia *Sasko-Meiningskiego*, w dzień jego ślubu dnia 23 b. m. dano na ratuszu ucztę dla wszystkich ubogich w mieście *Meiningen*, a tym, którzy d. słabości znajdować się nie mogli, posłano potrawy i napoje do domu.

Król *Jmć Wirtemberski* wydał d. 13 b. m. następujące postanowienie: „Gdy dawniejsze prawa krajowe, zabraniające przedawania nieruchomości cudzoziemcom, uważane są teraz jako zniesione w krajach związku niemieckiego, pozwala się więc osobom, należącym do tychże krajów, kupować i posiadać własność nieruchomą w Królestwie *Wirtemberskiem*, na co nie potrzeba osobnego pozwolenia władzy krajowej.”

WŁOCHY.
Medyolan d. 24 marca.
(z *Gazety Journal de Francfort*).

Czynią tu wielkie przygotowania na przyjęcie *NN. CC. II.* Obecność ich ściąganie mnóstwo cudzoziemców; wiele już domów najęto za ogromne summy. Utrzymują, iż w miesiącu maju zjadą się tu wszyscy Monarchowie *Włoscy*, wyjąwszy *Papieża*. O tym czasie zgromadzi się do naszych okolic większa część wojska austriackiego, będącego we *Włoszech*, i stanie obozem. W miesiącu czerwcu *NN. CC. II.* udadzą się do *Florencji*. Nic nie mówią o ich podróży do *Rzymu*.

Pozwolono drukować. Z polecenia *JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora*
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.